

volgen. Begin februari werden toen drie leden van het Centrum, de artsen J. J. Brutel de la Rivière (Deventer), dr. J. Roorda (Haarlem) en I. Wessel (Hilversum), in het kamp Amersfoort opgesloten, waar zich al een vierde lid bevond: de Amsterdamse hoogleraar prof. dr. G. C. Heringa. Het Centrum werd toen met drie nieuwe leden aangevuld: H. M. J. M. Leenaers (Castricum), dr. F. Wibaut (Amsterdam) en dr. A. W. M. Pompen (Deventer). Na een aantal maanden kwamen de vier gearresteerden weer vrij. Pompen trok zich toen terug, later ook Wessel – omgekeerd traden ook nieuwe leden toe omdat het Centrum er bewust naar streefde, een landelijke vertegenwoordiging te zijn. Tijdens de demonstratie van maart '43 bestond het, behalve uit Brutel de la Rivière, Roorda, Heringa, Leenaers en Wibaut, die wij reeds noemden, uit J. A. J. Barnhoorn, oud-voorzitter van de Rooms-Katholieke Artsenvereniging die begin '42 opgeheven was (Heiloo), prof. dr. J. G. C. Borst (Amsterdam), J. Cornelis (Utrecht), dr. W. F. Noordhoek Hegt (Den Haag), dr. B. Ch. Ledeboer (Heemstede), dr. J. L. H. Specken (Eindhoven) en dr. H. Wamsteeker (Haarlem) – twaalf medici dus.

Normaal vergaderde het Centrum elke zondag teneinde zich over de situatie te beraden en na te gaan of plaatselijk, dan wel in een deel des lands of zelfs in het gehele land, bepaalde consignes doorgegeven moesten worden. In het geheim werd een groot fonds gevormd. Elk 'lid' droeg er per maand f 10 voor af. Men kon zo, voorzover nodig, de onkosten bestrijden, maar vooral ook een financiële reserve vormen teneinde in voorkomende gevallen (daar werden vaste regels voor opgesteld) collega's die in moeilijkheden gekomen waren, of hun gezinnen, te steunen. Elk lid kende binnen de organisatie slechts één medelid: zijn onmiddellijke voorman die hem regelmatig bezocht of tot wie hij zich wenden kon. Veelal hadden evenwel die voormannen plaatselijk een frequent onderling contact. In Amsterdam waren er bijvoorbeeld ca. twintig die als groep, steeds via koeriers (als regel jeugdige kennissen van de betrokken medici), met het Centrum in contact stonden. Het was een grote, het gehele land omspannende geheime organisatie waar de *Sicherheitspolizei*, afgezien nu even van de arrestaties uit begin februari '42, nimmer vat op gekregen heeft. Vier factoren zien wij daarbij als bepalend: de artsen kenden elkaar goed, zij betrokken geen buitenstaanders in hetgeen zij illegaal deden, zij beperkten hun organisatie tot de taak waarvoor zij opgericht was – en zij hadden in de uitoefening van hun beroep geleerd te zwijgen.

Dit alles wil niet zeggen dat de leiding van Medisch Contact steeds over de gehele linie of steeds zonder morren aanvaard werd. Al van de eerste actie had zich een minderheid gedistantieerd (bijna 30 %) en bij de tweede was die minderheid nog wat groter geworden (ruim 40 %) – het Centrum zag dit